

Заняття №2.

Тема. Практичне заняття. Власність неповнолітніх

Пригадай!

1. Висловте свою думку щодо змісту поняття «власність».
2. Назвіть речі, які є вашою власністю або власністю вашої сім'ї.

У сиву давнину все те, що мали люди, належало людському колективу — стаду чи племені тощо. І це не дивно: людині одній без колективу вижити тоді було дуже складно. Час минав, удосконалювалися знаряддя праці, і вже кожна людина могла забезпечити себе самостійно. Вона стала робити знаряддя праці, одяг, а згодом будувати житло тощо. Усе те, що належить людині, називають **власністю**.

Стаття 41 Конституції України свідчить, що «кожен має право володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю». **Стаття 317 Цивільного кодексу України** деталізує, що «власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном». Усіма трьома можливостями володіє лише власник.

Що означають ці слова з Основного Закону України?

Наприклад, ручка створена для того, щоб нею писати. Отже, коли ви занотовуєте новий матеріал, ви **користуєтесь** нею. Але якщо в цей час вона лежить у книжці замість закладки, ви теж **користуєтесь** нею. Так само ви можете **користуватися** ручкою замість указки на уроці географії. У будь-якому випадку, коли ви застосовуєте річ для задоволення своїх потреб, ви **користуєтесь** нею. Коли ручка у вас у руках, ви можете перекласти її в інше місце, так само, як можете підсунути стілець ближче чи далі від столу. Якщо ви можете впливати на річ безпосередньо — змінювати її розміщення, пересувати її тощо, говорять, що ви **володієте** нею. Третє повноваження власника — **розпорядження**. Про нього йдеться, коли ви

вирішуєте подальшу долю речі. Свою ручку ви можете подарувати чи позичити однокласнику, поміняти на іншу, нарешті, якщо вона вийшла з ладу, — викинути. Саме в цих випадках говорять, що ви **розпоряджаєтеся** річчю.

Отже, **право власності** – це сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини, що виникають у результаті присвоєння матеріальних благ громадянами, юридичними особами та державою, які надають рівні права та обов’язки з володіння, користування і розпорядження майном.

Конституція України проголосила захист права власності, закріпила норму про непорушність права приватної власності. Ця норма не - це в нашому законодавстві. На жаль, траплялися випадки свавільного вилучення власності: після революції в 1917 р. було вилучено власність буржуазії та поміщиків — експлуататорів, як їх тоді називали; забирали майно в селян під час колективізації в 1930-х роках.

Пригадай!

Пригадайте, звідки у вас з’явилися речі, які є вашою власністю.

Напевно, найчастіше люди набувають право власності, **купуючи** певні речі або майно. Ви **купуєте** продукти, одяг, книжки, навчальне приладдя у великому магазині, і в невеличкій крамниці, або в бабусі на базарі. Більшість із вас отримувала **подарунки** на день народження, Новий рік, з приводу успішного закінчення навчального року. **Подарунок** також стає власністю того, хто його отримав, отже, **дарування** — ще один шлях набуття власності. Людина й сама може **виготовити** певну річ — намалювати картину, створити автомобіль, спорудити дачний будиночок тощо. Створивши нову річ, особа стає її власником. Однак якщо йдеться про будинок, інше нерухоме майно, право власності набувається з моменту **державної реєстрації** цього майна. Багатьом з вас, напевно, доводилося відпочивати в лісі, збирати ягоди, гриби, використовувати дрова для розпалення вогнища. За законом можна використовувати **дари природи, які були зібрані відкрито й на території, яка не є обмеженою для доступу**. Це теж є одним із шляхів набуття власності. Ще одним шляхом набуття права власності є **знахідка** або **скарб**.

Важлива відмінність між **знахідкою** та **скарбом**: — **знахідка** лежить десь на «поверхні», найімовірніше, випадково загублена кимось — **скарб** обов'язково має бути десь прихований, і встановити власника навряд чи можливо.

	Знахідка	Скарб
Де знайдено	На поверхні землі, відкрито.	Приховано в землі, будівлі або іншим способом.
Обов'язки того, хто знайшов	Повернути знахідку власнику або повідомити поліцію чи орган місцевого самоврядування.	Повідомити державні органи, якщо знайдене є пам'яткою історії чи культури.

Право власності	Набувається тим, хто знайшов, якщо не буде знайдено власника протягом 6 місяців після знахідки.	Є власністю того, хто знайшов. Якщо скарб є пам'яткою історії або культури, він є власністю держави, а той, хто знайшов, отримує 20 % від його вартості.
-----------------	---	---

Поняття цивільної правоздатності говорить про те, що людина є власником майна ще від першого дня свого народження. В окремих випадках Закон навіть може захищати права ще не народженої дитини. Оскільки особам до 18 років властива часткова чи неповна цивільна дієздатність, то їй повністю розпоряджатися своєю власністю вони також не можуть.

Від імені своїх малолітніх дітей віком до 14 років (тобто осіб із частковою цивільною дієздатністю) їхньою власністю розпоряджаються батьки в їхніх інтересах. Будь-яке відчуження нерухомого й іншого цінного майна батьки (усиновлювачі, опікуни) можуть приймати лише за згодою органів опіки та піклування. Якщо ж особа з неповною цивільною дієздатністю віком 14-18 років має власну стипендію/зарплату/будь-який інший дохід чи уклала договір банківського вкладу, то у такому випадку вона може вільно розпоряджатися саме цими коштами. Якщо ж на ці кошти будуть придбані певні речі, то розпоряджатися ними особа може лише зі згоди батьків, усиновлювачів, опікунів.

На вчинення неповнолітньою особою правочину щодо транспортних засобів або нерухомого майна повинна бути письмова нотаріально посвідчена згода батьків (усиновлювача) або піклувальника і дозвіл органу опіки та піклування. Цивільний кодекс України передбачає і підстави припинення права власності:

- відчуження майна (тобто передача права власності іншій фізичній чи юридичній особі);
- конфіскація;
- реквізиція;
- викуп пам'яток історії та культури;
- знищення майна та інші.

(Джерело: ст.113-117 Наровлянський О. Д. Основи правознавства: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2017. – 192 с.)

Питання для самоконтролю.

1. Що таке власність, право власності?
2. В чому полягає зміст права власності?
3. Які шляхи набуття власності вам відомі?
4. Закінчіть нижченаведені речення і зробіть висновок:
 - Я маю земельну ділянку, тобто я нею ____.
 - Я виростив на цій ділянці овочі, щоб вживати їх, тобто я цією ділянкою ____.
 - Я продав свою земельну ділянку, тобто я нею ____.
5. Які права щодо власності мають неповнолітні, чому вони обмежені?